

Üldhariduskoolide huvijuhtide staatuse ja koolitusvajaduste uurim.

Aruanne

Koostanud Heili Jõe

SISSEJUHATUS	3
ÜLEVAADE SAADUD TULEMUSTEST.....	5
1 Huvijuhid ja koolid	5
1.1. <i>Koolid Eesti taustal</i>	5
1.2. <i>Huvijuht koolis</i>	6
2. Huvijuhtide tegevus koolis	7
2.1. <i>Tegevus vastavalt ametijuhendile</i>	7
2.2 <i>Huvijuhi ülesanded koolis</i>	7
2.3 <i>Huvijuhtide tegevuste kajastamine dokumentides</i>	11
2.4 <i>Huvijuhtide tegevuse jagunemine maakonniti</i>	12
2.5 <i>Huvijuhtide tegevus koolitüübiti</i>	13
2.6. <i>Huvijuhtide tegevus sõltuvalt huvijuhi isiklikest omadustest</i>	13
2.7. <i>Reaalne töökoormus</i>	14
2.8 <i>Tegevus huvialaringides</i>	15
2.9. <i>Aruandlus</i>	16
3. Koostöö teiste institutsioonide, koolidega	16
3.1. <i>Koostöö kooliväliste organisatsioonidega</i>	16
3.2. <i>Õpilasmavalitsus koolis</i>	17
3.3 <i>Huvialasese töö eelarve ja finantsallikad väljastpoolt kooli.</i>	18
4. Täiendkoolitus.....	18
4.1. <i>Koolitustel osalemine</i>	18
4.2. <i>Koolitusmaht</i>	20
4.3. <i>Koolituse tasuvus laiemas mõttes/ Koolitusvajadus</i>	21
4.4. <i>Koolituse korraldus</i>	22

SISSEJUHATUS

Huvijuht on koolis isik, kes tihti satub tulejoonele õpilaste ja õpetajate vahel ning peab olema samal ajal nii pedagoog ja kolleeg kui psühholoog ja nõustaja. Huvijuhi tegevuse edukus koolis sõltub sellest, kuivõrd ta suudab leida kontakti erinevate osapooltega. Tema töö efektiivsust võib aga mõjutada koolisisene töökorraldus tervikuna, reaalse töökoormuse maht ning konkreetsed ülesanded ja vastutusala antud koolis.

Käesolevas uuringus on püütud välja selgitada, missugused faktorid mõjutavad huvijuhi tööd koolis ning kuivõrd huvijuhid eristuvad koolitüübi oma kvalifikatsioonis (haridustase) ja oma tegevustes (koolide asukoht, suurus).

Analüüs põhineb 225 Eesti koolides töötava huvijuhi hulgas läbiviidud sotsioloogilisel küsitlusel. Küsitluse käigus koguti andmeid huvijuhtide isiku, teda ümbritseva keskkonna ning sisulise tegevuste kohta koolis. Huvijuhtide kvalifikatsiooni mõõdeti omandatud haridustaseme (vt Lisa 2 Kodeerimisjuhend), eriala ning tööstaaži määravate tunnustega. Viimasega on seotud ka huvijuhtide vanus. Küsiti samuti kooli tüübi, suuruse (õpilaste arv) ja kooli asukoha kohta. Ankeedi mahukaimateks osadeks kujunesid küsimuste blokid, mis puudutasid huvijuhtide sisulisi tegevusi ning neid mõjutavaid faktoreid. Siia alla kuulusid konkreetsed ülesanded, töökoormus, töökorraldus koolis ning selle formaliseeritus, koolisisene ja koolideväline koostöö. Sisulist tööd puudutasid ka huvijuhtide poolt välja toodud vajalikud oskused/teadmised ning täiendõpet, viimase reaalne väljund praktikas. Reaalsete ülesannete ja täiendõppe kaardistamine huvijuhtide hulgas võimaldab alljärgnevalt detailsemalt võrrelda huvijuhtide tegevusi ning vajalikku kompetentsi omavahel.

Küsitluse käigus anti huvijuhtidele võimalus määratleda ja hinnata oma tegevusi koolis. Ülesannete varieeruvust esines palju, võimaldades siiski hilisemat kitsamat grupeerimist. Huvijuhtide sisuline roll koolides varieerus siiski üsna oluliselt, alates formaalsest asjaajajast-sekretärist kuni direktsiooni liikmeni (direktori asendajani) välja. Töö täpsemat iseloomu sai grupeerida näiteks selle alusel, kuivõrd suur oli huvijuhtide kaasaraakimise võimalus nii koolielus üldiselt kui ka õpilasi puudutavates küsimustes, kas siis koolisiselt või kohaliku omavalitsuse tasandil. Uuringu algstaadiumis eeldati, et suuremad koolid on enamasti rohkem formaliseeritud, tööjaotus on kindlamini paigas ning rollid täpsemini väljakujunenud. Väiksemates kollektiivides võis huvijuht tegeleda paralleelselt mingi spetsiifilise ülesandega.

Töö esimeses pooles on välja toodud uuringu tulemused üldisemalt. Ülevaade on antud uuringus osalenud huvijuhtide haridustasemest, vanusest ning tööstaažist. Samuti koolituubist ja suuruselt, kus huvijuhid töötavad. Võrdlusena on kõrvutatud üldkogumi (kogu Eesti) statistilised näitajad.

Erinevates alapunktides on püütud vaadata seoseid eri sõltumatute tunnuste (kooli suurus, asukoht, huvijuhi vanus, huvijuhi haridustase) vahel. Nende taustal vaadeldakse huvijuhtide sisulisi tegevusi (ülesandeid) ning reaalset töömahtu. Oluline

on siinjuures käsitleda huvijuhtide töö formaliseeritust ning selle läbi ka õpilaste organiseeritusest (õpilasomavalitsus) koolis. Seda eesmärgida välja selgitada, kuidas saavad kooli arengus (arengukavade väljatöötamises) kaasa öelda huvijuhid ise ning nende kaudu ka õpilased. Samuti antakse ülevaade huvijuhtide koostööst eri koolide vahel, noorsootöö koordineeritusest nii valla kui maakonna tasandil.

Analüüsi teine pool keskendub huvijuhtide osalemisele erinevates täiendkoolitustes. Välja on toodud teemadevaldkonnad ning ligikaudne keskmine koolitustel osalemise maht tundides. Samuti antakse ülevaade huvijuhtide eelistustest koolituste korraldamiste ning erinevate teemavaldkondade osas.

ÜLEVAADE SAADUD TULEMUSTEST

1 Huvijuhid ja koolid

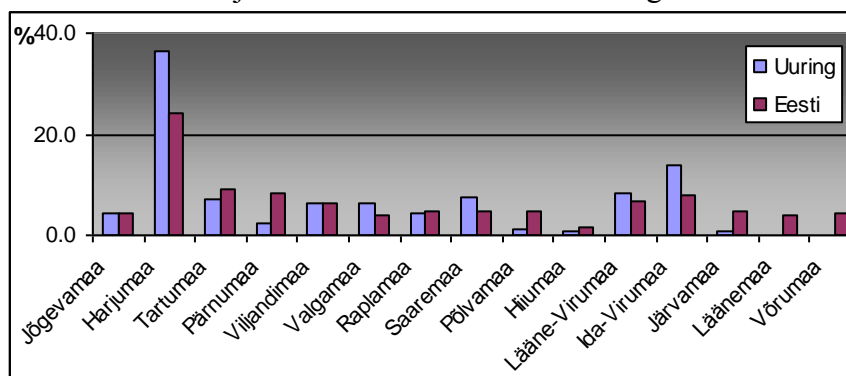
1.1. Koolid Eesti taustal

Käesolev küsitlus viidi läbi 255 huvijuhi hulgas üle kogu Eesti. Eeldusel, et igas päevaõppe koolis (algkoolis, keskkoolis, erivajadustega laste koolis) töötab vähemalt 1 huvijuht, moodustab tagastatud ankeetide hulk 39% üldkogumist. Suuremate koolide puhul vastasid küsimustikule siiski mitu (kuni 2) huvijuhti samast koolist. Kuigi koolide spetsiifika mõjutab huvijuhtide tegevusi, ei saa viimaste põhjal antud uuringus tunnuseid üheselt võrrelda, vaid analüüsi aluseks on võetud isikud e. huvijuhid.

2001. aastal oli Eestis 654 päevakooli (Eesti Statistikaamet), algkoole 130, põhikoole 242, keskkoolet ja gümnaasiume 236 ning erivajadustega laste koole 46. Kõige suurema osa neist moodustasid kuni 200 õpilasega koolid, mis olid enamasti põhikoolid. Õpilaste arvu poolest on Eestis kõige suuremad keskkoolid (kuni 1600 õpilasega) ning asuvad ka suuremates asulates ja linnades.

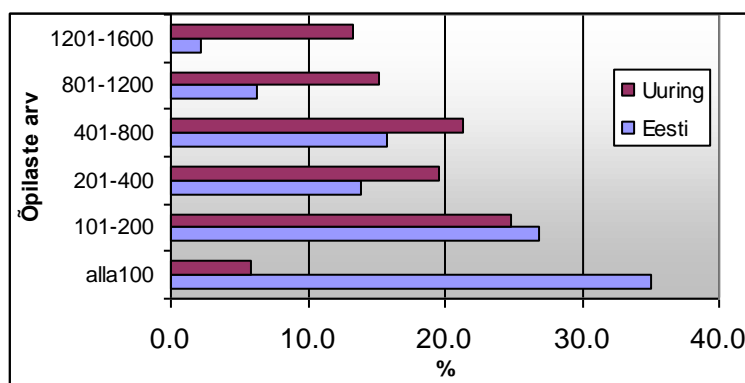
Käesolev uuring katab proportsionaalselt üldkogumi nii regioonide (maakondlik tasand) kui eri õppekeelega koolide lõikes. Kui vene- ja segakeelsed koolid moodustasid Eestis 2002.a. 17% kogu päevakoolide arvust, siis sama suhe esines ka antud uuringus. Samuti on jagunesid ankeetid maakondlikult proportsionaalselt sarnaselt üldkogumile (Joonis 1). Siin aga mõjutas tulemust ankeetide nõrk või olematu laekumine teatud maakondadest. Näiteks on vastustes jäänud katmata Läänemaa ja Võrumaa huvijuhid. Kuigi kõige suurem tagasiside oli Ida-Virumaa huvijuhtidelt (78%), ei saa laekunud ankeetide arvu üheselt taandada koolide arvule antud piirkonnas, sest Ida-Virumaa suurte koolide (üle 1000 õpilase) puhul vastasid sama asutuse mitu huvijuhti. Üle poole väljasaadetud ankeetidest saadi samuti tagasi Jõgevamaalt (59%), Valgamaalt (56%) ning Harjumaalt (66%). Viimane oli arvestatud koos Tallinna koolide huvijuhtidega. Samuti laekus ankeete rahuldaval määral Lääne-Virumaa (63%). Alla 20% tagastati ankeete Pärnu, Põlva, Hiiumaalt ja Järvamaalt.

Joonis1 Ankeetide jaotus maakondade lõikes üldkogumi taustal

Võrreldes üldkogumiga, leidsid ankeetides proportsionaalselt üldkogumiga rohkem kajastamist suurearvuliste koolide huvijuhid. Alla 100 õpilasega koolid (põhiliselt algkoolid), mis moodustavad Eestis 35% kogu päevakoolide arvust, moodustavad antud uuringus 6% vastanutest. Siiski ei saa väita, et väiksearvulised koolid on jäänud kajastamata, sest 100-200 õpilasega koolide esindatus on samaväärne üldkogumiga (Joonis 2).

Joonis 2 Koolid suuruse lõikes üldkogumi taustal

Antud analüüsis on kõige rohkem esindatud keskkoolide (129) huvijuhid, põhikoolide huvijuhid moodustavad üle kolmandiku uuringus osalenutest (81), erivajadustega koolide huvijuhte on kokku 11. Käesolevas uuringus on esindatud ka ühe kutseõppeasutuse huvijuht ning kinnine vangla, uuringusse oli kaasatud vaid 2 algkoolide huvijuhti.

1.2. Huvijuht koolis

Huvijuhtide isikuid kirjeldavad veel sõltumatud tunnused nagu vanus, haridustase ja omandatud eriala, tööstaaž jne (vt. Lisa 1 tunnuseid 1;2;3;5;7). Uuringus osalenud huvijuhtidest moodustasid 95% naised ning 5% (12) mehed. Vastanute keskmine vanus oli 40 aastat, kusjuures see vanus jaotas huvijuhid võrdselt nooremateks ja vanemateks. 53% olid kõrgharidusega ning 20% lõpetanud rakendusliku kõrgkooli. 6% vastanutest olid keskhariidusega (või olid omandamas kõrgharidust).

Konkreetsed erialad grupeeriti sõltuvalt sellest, kas huvijuht omas noorsootöölalast haridust, pedagoogilist, humanitaar- või mingit muud kõrg- ja kutseharidust. 28% vastanutest olid omandanud huvialaste/noorsootöötaja eriala ning 51% muu pedagoogilise hariduse. 19% vastanutest ei omandanud erialast haridust (pedagoogikaga mitte seotud humanitaarharidus või tehniline haridus).

Keskmine tööstaaž huvijuhtidel oli 8 aastat, mis oluliselt ei erinenud vastavas koolis töötatud ajaperioodist (keskmiselt 6 aastat). Tööstaaž ei sõltunud omandatud haridustasemest ega erialast (noorsootöölalane või pedagoogiline hariduse).

15% (34) uuringus osalenutes olid lõpetanud kas rakendusliku kõrgkooli või ülikooli välismaal (peamiselt Venemaal). 21% neist omasid noorsootöölalt haridust ning kolmandik pedagoogikaga mitte seotud haridust. Täpselt pooled olid oma erialalt pedagoogid. Venemaal omandanud haridusega huvijuhid pärinesid nii Tallinna kui Ida-Virumaa (Narva, Kohtla-Järve) koolidest.

Kõige suurema hulga huvijuhtidest (79) olid omandanud haridust Tallinna pedagoogika Ülikoolis, järgnesid Viljandi Kultuurikolledž (Viljandi Kultuurikool)(29), Tartu Ülikool (21) (vt Lisa tunnus 4).

Kui vaadata aga seda, milliseid nõudeid esitas huvijuhtidele nende ametijuhend, siis vaid 54%-le uuringus osanutest seadis ametijuhend üheks tingimuseks pedagoogilise kõrghariduse, 17%-l huvijuhtidest oli aga nõutud noorsootöölalt kõrghariduse diplom ning 16%-l kultuuriline kõrgharidus. 11%-le vastanutest ei esitanud ametijuhend mingisugust haridustasemest tulenevat nõuet, kümnendikul huvijuhtidest nõudis antud töökoht vähemalt kultuurialast keskeriharidust ning 4%-l noorsootöölalt (4,4% vastanutest) keskeriharidust.

2. Huvijuhtide tegevus koolis

2.1. Tegevus vastavalt ametijuhendile

Huvijuhi roll/staatuse aluseks koolis on sealhulgas ka ametijuhendis paika pandud funktsioonid. Käesolevas uuringus osalenutest olid 23%(59) ametlikult direktsiooni liikmed ning direktori asetäitjad, 56% (142) vastanutest aga pedagoogi staatuses. Ametijuhendi kohaselt oli vaid 1 huvijuht mittepedagoogi staatuses. Samal ajal nii pedagoog kui direktori asetäitja olid 8 huvijuhti. Samas ei mõjutanud kooli suurus huvijuhtide formaalset rolli ametijuhendi alusel.

2.2 Huvijuhi ülesanded koolis

Ankeedis paluti huvijuhtidel anda ülevaade konkreetsetest tegevustest, millega nad igapäevaselt kokku puutuvad. Neil paluti nimetada tegutsevaid ringe (sh eraldi välja tuua ka ringid, mida nad ise juhendavad), anda ülevaade reaalsest töökoormusest (tundides), töötasust ning tunnustamisest kooli juhtkonna poolt.

191 huvijuhi tegevused koolis jagunesid ühtekokku 58-ks erinevaks ülesandeks (Tabel 1). Huvijuhi tööst enamuse hõlmab töö, mis on seotud ühelt poolt üritustega (huvitöö) ning teiselt poolt suhtlemisega, mis peale pedagoogiliste oskuste nõuab ka spetsiifilisi psühholoogilisi oskusi (preventiivne töö, töö raskete lastega jne).

Kõige tihedamini mainiti tegevusi, mis olid seotud huvialase tegevusega üldisemalt ning ürituste korraldamisega (ürituste ettevalmistamine ja läbiviimine, ringitöö koordineerimine, õpilaste suunamine koolivälistele üritustele). Oma tegevustest ülevaadet andes, mainisid kõik antud tunnusele vastanud huvijuhti ürituste korraldamist (kokku 191 huvijuhti), 58% tõid välja ringitöö koordineerimise koolis ning 45% osalemise koolivälistel üritustel.

Teise suurema grupi tegevusi ja ülesandeid võib jagada selle alusel, kellega huvijuht koolis suhtles. Suhtlemist õpilasaktiiviga mainis 68.6% vastanutest, suhtlemist klassijuhatajatega 16% vastanutest ning kolleegidega 15.1%. Sisulise koostöö juhtkonnaga märkis ära 34% vastanutest. Huvijuhi tööst olulise osa moodustavad veel tegevused nagu suhtlemine meediaga ja välissuhtlus (48%) ja suhtlus hoolekoguga e. lastevaematega (8%).

Huvijuhtide poolt välja toodud tegevuste nimekirjast sai eristada ka seda milles suhtlemine seisnes. Huvijuht kas koordineeris ja vahendas vajadusel sisuliselt erinevate osapoolte probleeme- siia alla käib ka üldine kasvatustöö ja nõustamine ning koolitus ja osalemine juhtkonna nõupidamistel- või oli ta ülesandeks pigem sekretäri töö (ka dokumentatsioon ja aruandlus), mis võttis suure osa ajamahust.

Tööülesanded hõlmasid ka muud õppetöövälisest ja üldist koolielu puudutavat tegevust. Suur osa huvijuhte mainis oma töös erinevate projektide koordineerimist ja juhtimist (25,6% vastanutest), olulise osa huvijuhtide tööst moodustab ka informatsiooni üldine vahendamine koolis (34%). Siia alla kuulub nii koolist väljastpoolt (näiteks näitagitatsioon- stendid, kuulutused) tulev info kui kooli siseinfo koordineerimine. Huvijuhid vastutasid ka kooli kodukorra eest (ka kooliterritooriumi ja sisekontroll ja järelevalve pidudel (15% vastanutest), mis osaliselt oli delegeeritud ka õpilasaktiivide kätte)

Huvijuhid juhendasid ka ise erinevaid ringe (sõltuvalt nende erialast ja kvalifikatsioonist enamasti koore ja lauluringe). Samas olid nad seotud ka noorsooorganisatsioonidega koolis ning mõnel juhul ka otse nende esindajad koolis. Samuti oli huvijuhi ülesandeks fotokroonika koostamine koolis (13% vastanutest), kooliruumide kaunistamine (13 %). Harvemini esinevad vastustes sellised spetsiifilised ülesanded nagu tuletõrjuja koolis, raamatukogutöö, klaveriseade kontsertidel, liiklusalane töö.

Tabel 1 Huvijuhtide tegevused koolis

Tegevused koolis	%
Üritused	97
ÕOV	66.2
Ringitöö	56.1
Suhtekorraldus	46.5
Koolivälised üritused	43.4
Informatsioon	32.8
Koostöö juhtkonnaga	32.8
Projektid	24.2
Arengukavad, tööplaanid	23.7
Kasvatusalane töö	20.7
Näitagitatsioon	19.2
Dokumentsatsioon, aruandlus	18.7
Koostöö klassijuhatajatega	15.2
Suhtlemine kolleegidega	14.6
Kooliterritooriumi kontroll, sisekontroll	14.1
Kooli (foto)kroonika	12.6
Kooliruumide kaunistamine, korrastamine	12.1
Ringide juhtimine (sõltuvalt)	12.1

Ühekordsed ülesanded	8.1
Suhtlemine lastevanematega	7.6
Noorsooorganisatsioonid koolis	7.1
Koolileht, infoleht	7.1
Konverentsid, seminarid	6.6
Enesetäiendamine	6.6
Kutsenõustamine, edasiõppimine	5.6
Uuringud ja küsitlused	5.6
Jooksvad ülesanded	5.1
Pikapäevarühmad, asendustunnid	4.5
Kooliruumide kasutamiskava (aula)	3.5
Õpilaste vahendaja roll	3.5
Protokollimine, sekretär	3
Maakondlike, vallaürituste korraldamine	3
Õppekavatöö, ainekomisjon	2.5
Vilistalaskogu	2.5
Koolitamine	2.5
Liiklusalane töö	2.5
Raadiotöö koordineerimine	2.5
Erialane töö	2
Erinevad töörühmad	2
Preventiivne tegevus	2.5
Metoodiline töö	1.5
Koolitraditsioonide hoidmine	1.5
Ülesanded lisatasuga	1
Raamatukogutöö	1
Klaveriseade	1
Õppepraktika organiseerimine	1
Heategevusüritused (UNICEF)	1
Tuletõrjuja	0.5
Tugiõpilased	0.5
Fotograaf koolis	0.5
Koristaja	0.5
Õhustiku loomine koolis	0.5
Õpilaskahetuse korraldamine	0.5
Ühiskondlikult kasulik töö	0.5
Kooli põhiülesannete täitmine ja juhtimine	0.5

n=191

Käesolevas analüüsis on huvijuhtide poolt märgitud erinevad ülesanded grupeeritud vastavalt sellele, kas tegevus hõlmas sisulist kaasrääkimist kooliarendust puudutavates küsimustes (koostöö juhtkonnaga - 33%; tööplaanide ja arengukavade koostamist - 24%) või tehnilisemat korraldust (dokumentatsioon, protokollimine, aruandlus). Saadud tegevustegruppidega võrreldi omavahel neid huvijuhte, kes olid osa direktioonist ning aktiivselt seotud otsustusprotsessidesse nendega, keda üldised arengukontseptsioonid ei puudutanud. Eesmärk oli selgitada, milliste sõltumatute tunnuste alusel (koolitüüp, suurus, asukoht, haridustase jne) need huvijuhid omavahel erinesid. Samuti võimaldasid huvijuhtide poolt märgitud muud tegevused kitsamat grupeerimist valdkonnakiti ning võrrelda neid erinevate tunnuste taustal.

Kokkuvõtvalt võib tegevused grupeerida järgnevalt (Tabel 2):

- 1) huvitegevus koolis (tunnivälised üritused ja sellega seonduv korraldus, ringitöö koordineerimine, koolivälised üritused);
- 2) suhtlemine eri osapooltega (õpilased- ÕOV ja kasvatustöö/tugiõpilased ja kutsenõustamine ja õpilaste vahendamine; kolleegis ja klassijuhatajad; juhtkond e. direktsioon; lapsevanemad; meedia ja suhtekorraldus-kirjavahetus; suhtlus vilistlaskoguga). Suhtlemise alla käib ka peaaesjalikult üldine infoliikumine koolis ja väljaspool kooli tuleva info edastamine (näiteks koolitustest ja edasiõppimisest, üritustest, näitagitatsioon e. stendid);
- 3) metoodiline töö, töö õppekavaga, sisuline osalemine arenguid puudutavates otsustusprotsessides (arengu- ja tööplaanid), sisulised analüüsid ja aruanded, õppekavatöö ja ainekomisjonis osalemine, nõupidamistel sisuline osalemine;
- 4) tehniline töö: dokumentatsiooni korrashoidja aruandlus;
- 5) eriala ja huviga seotud tegevused: ringide juhtimine, raamatukogutöö, tuletõrjuja);
- 6) erinevate projektide koordineerimine (narkopreventsioon, heategevusüritused), noorsooorganisatsioonide esindaja koolis, koolileht, kooliraadiotöö;
- 7) üldised koolielu korraldavad küsimused (töötajataabelid, asendustunnid, ruumide kasutusplaan, koolitraditsioonid, pikapäevarühmad, koolikaunistamine, kooliterritooriumi kontroll), jooksev töö ja ühekordsed ülesanded;
- 8) maakondlikud ja vallaüritused ning nende korraldamine e. huvitegevus kohaliku omavalitsuse tasandil;
- 9) koolitus (Enese ja teiste koolitustega seotud küsimused);
- 10) koolitraditsioonide säilitamine, koolikroonika.

Tabel 2 Huvijuhtide tegevused valdkonniti

Tegevused	%
Huvitöö	85%
Suhtlemine	85%
Sisuline töö (juhtkond, arendus, analüüs)	70,7
Tehniline töö dokumentatsiooniga	22,5
Eriala töö, huvist lähtuv, spetsiifilised ülesanded	20,9
Projektid, noorsooorganisatsioonid	47,6
Koolielu puudutavad küsimused	51,8
Maakondlikud üritused	3,1
Koolitusega seotud	16,2
Koolitraditsioonid ja positiivne õhustik	15,2
n=191	

Kui vaadata seoseid huvijuhtide eneste poolt välja toodud tegevuste ning selle vahel, kuidas nad olid määratletud ametijuhendiga, siis nähtus, et kõige sagedamini mainisid oma töös suhtlemisega seonduvaid ülesandeid just huvijuhtid, kes olid ametijuhendi alusel mittepädagoogi staatuses, huvijuhtid, kes olid samaaegselt nii direktsiooni

liikmed kui pedagoogi staatuses, mainisid sagedamini sisulise tööga (arengukavad, tööplaanid) seonduvaid küsimusi.

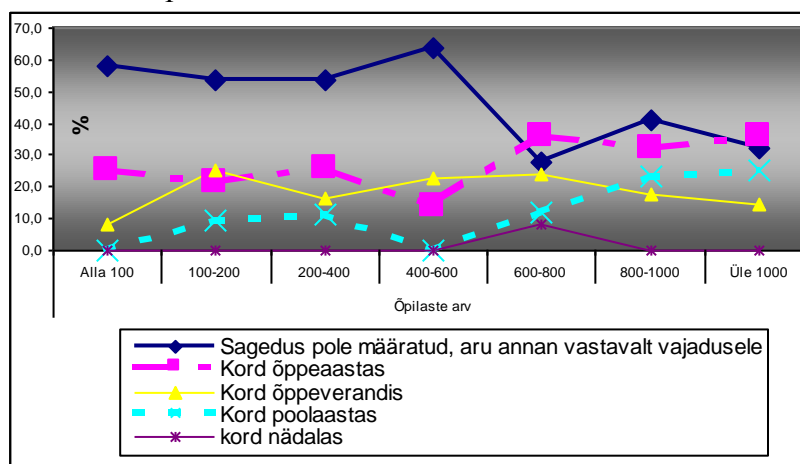
2.3 Huvijuhtide tegevuste kajastamine dokumentides

Sisulistes küsimustes saavad huvijuhtid koolides enamasti kaasa rääkida. Vaid üle veerandi vastanutest mainisid, et nad on kutsutud direktsiooni nõupidamistele üksnes teatud küsimustes. Kolm huvijuhti olid direktsiooni otsustusprotsessidest täiesti eraldatud.

Sisulist tööd koolis iseloomustas samuti huvijuhtide kaasarääkimine tööplaani ning erinevate arengukavade väljatöötamisel (mida märgiti ära ka tegevustes). Analüüsist selgus, et koolide tööplanid koostatud enamjaolt terveks õppeaastaks (märgisid ära 70% huvijuhtidest), rohkem kui kolmandik huvijuhte arvestas tööplaaniga poolaasta kaupa. 8%-le (18) valmistas tööplaani ette igakuiselt. 7 huvijuhti märkisid, et teevad endale igaks nädalaks tööplaani. Uuringus aga ei täpsustatud, mida tööplaani all konkreetselt silmas peeti. Aastapõhiste tööplaanide puhul on arvatavasti tegemist laiemaga kontseptsiooniga ning nädalased tööplaanid on pigem töökalendrid. Huvijuhtidel, kellel oli koostatud nädalane, omasid ka paralleelselt aastast tööplaani.

Suurematel koolides oli tööplaani väljatöötamine regulaarsem (kindlaks määratud). Siiski ei saa välja tuua selget seost kooli suuruse ning tööplaani vormi vahel (Joonis 3).

Joonis 3 Tööplaanid kooli suuruse taustal

89% (191) vastanutest mainisid ka, et kooli arengukavas on kajastatud huviala peatükk, millega oldi rahul. 15 huvijuhti ei olnud arengukava huvialapeatükiga rahul. Vaid 2 huvijuhti väitsid, et koolil tervikuna puudub arengukava, kuid see koostatakse iseseisvalt. Sarnasel hulgal esines vastanute hulgas neid, kes olid arengukava koostamise juures püsivalt (40%) ja neid, keda puudutasid selle koostamisel vaid huviala peatükk (38%). Arengukava koostamisest mitteosalemise põhjused seisnesid võrdsel määral selles, et huvijuht oli koolis töötanud liiga väikest aega või selles, et huvijuht polnud teadlik ega osalenud üldse arengukava koostamisest.

Suuremate koolide huvijuhtide kaasarääkimine kooli arengukavasse oli ka suurem. Väiksemate koolide (alla 100 õpilasega) huvijuhtide hulgas oli rohkem neid, kes

arengukava kirjutamisest osa ei võtnud (30%) kui suurte koolide huvijuhtide hulgas (Tabel 3).

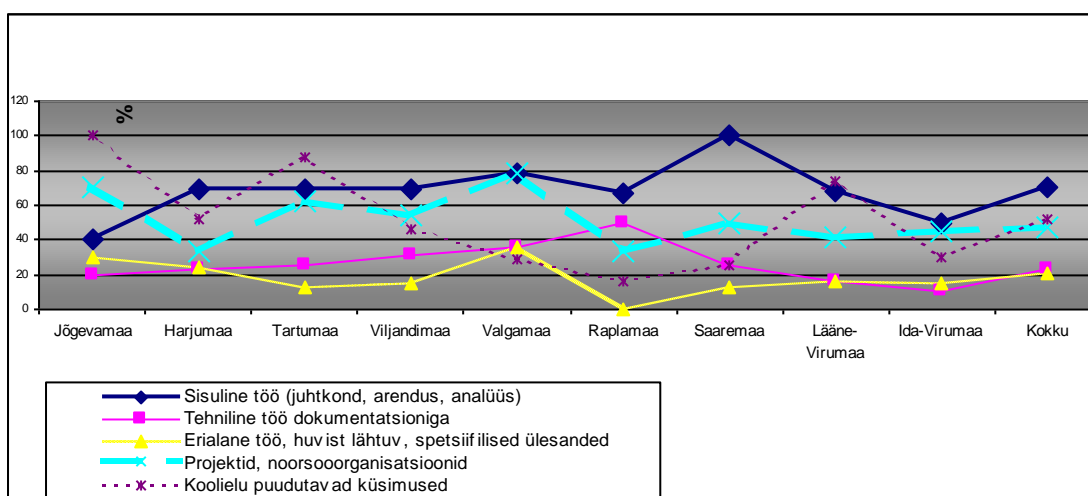
Tabel 3 Huvijuhtide osalus kooli arengukava koostamisel

Osalemine arengukavas	Õpilaste arv						
	Alla 100	100-200	200-400	400-600	600-800	800-1000	Üle 1000
Olete vastava püsiva töögrupi liige	7,7	38,9	39,0	27,3	52	45,5	51,9
Teid on palutud kirjutada huviala peatükk	46,2	33,3	36,6	50	28	42,4	40,7
Olete teadlik, kuid ei ole sellest osa võtnud	30,8	24,1	17,1	18,2	8	15,2	7,4
Ei ole teadlik ja ei osale		1,9	2,4	4,5	8		3,7
Ei ole, kuna alustasin alles		3,7	7,3				3,7
Töögrupid			2,4				
Abiks koostamisel	15,4	1,9	4,9	4,5			
Koolil puudub, kuid teen oma peatükki		1,9				3,03	
n	13	54	41	22	25	33	27

2.4 Huvijuhtide tegevuse jagunemine maakonniti

Kui maakondlikus lõikes mainisid sarnaselt kõik vastanud huvijuhid oma ülesannete osana huvitööd ja suhtlemist, eristusid muud spetsiifilised tegevused regioonide alusel. Sisulist tööd (arengukava ja koostöö juhtkonnaga) märkisid ära kõikide Saaremaa koolide huvijuhid. Harvemini mainiti seda Jõgevamaa ja Ida-Virumaa huvijuhtide hulgas. Tehniline töö dokumentatsiooniga, mis võiks eelmisele tunnusele vastanduma, polnud nendes maakondade huvijuhtide poolt samuti nii sagedasti välja toodud. Tegevuste alusel eristusid huvijuhid kõige rohkem koolielu puudutavates küsimustes (Joonis 4). Jõgevamaal, Tartumaal ja Lääne-Virumaal mainisid seda huvijuhid sagedamini kui teistes maakondades. Maakondlikke üritusi korraldasid vaid 3 huvijuhti Harjumaa (ja Tallinna) piirkonnast ning Saaremaalt.

Joonis 4 Huvijuhtide tegevus maakondade lõikes

2.5 Huvijuhtide tegevus koolitüübiti

Käesolevas uuringus olid suuremad koolid (üle 800 õpilasega koolid) esindatud Ida-Virumaalt ning Harjumaalt, väiksemad koolid (alla 100 ja kuni 400 õpilasega koolid) aga Jõgevamaalt ja Valgamaalt.

Kahe põhilise tegevuseliigi (huvitöö ja suhtlemine) osas pole kooli suurus huvijuhtide tegevusi mõjutanud. Suuremate koolide huvijuhid mainisid aga tihedamini tegevusi, mis olid seotud eri osapooltega suhtlemisega. Nagu eelnevast nähtus, osaletakse suuremates koolides rohkem ka kooliarengut puudutavas sisulises töös. Tehniline töö dokumentatsiooniga on ära mainitud kas kõige väiksemates (alla saja õpilasega koolid) või kõige suuremates koolides (üle 1000 õpilasega koolid). Muud ülesanded varieeruvad kooli suuruse taustal küll, kuid mitte lineaarselt.

Nii sisulise kui tehnilise tegevust on maininud kõige rohkem keskkoolide huvijuhid, samas erialaga seotud tööd erivajadustega laste koolide huvijuhid. Keskkoolide huvijuhtide puhul on kõige sagedamini märgitud ka projektidega seonduvad tegevused ja üldised koolielu korraldatavad tegevused. Oluline on märkida, et keskkoolide puhul varieerusid tegevuste liigitused kõige laiemaks ja sellepärast on antud näitajad viimaste puhul kõige suuremad.

2.6 Huvijuhtide tegevus sõltuvalt huvijuhi isiklikest omadustest

Vanuse alusel, kus huvijuhid olid jaotatud 5 aasta kaupa skaalal kuni 25 aastased, 25-30 aastased jne., järjestusid ära toodud tegevused skaalal üsna sarnaselt.

Erinevaid tegevusi sõltuvalt vanusest saab välja tuua sisulist ja tehnilist laadi tegevuse põhjal (Tabel 4). Mida vanemad olid huvijuhid, seda tihemini tegeleti koolis ka sisulise õppekava tööga, osaleti juhtkonna töös ja valmistati ette arengukavasid. Eeldatavasti on omavahel seotud ka tööstaaž ja vanus. Ka siin nähtus, et suurema tööstaažiga huvijuhid mainisid sagedamini sisulisi töid puudutavaid küsimusi koolis.

Tabel 4 Huvijuhtide tegevus sõltuvalt vanusest

Tegevused	Vanus						
	kuni 25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55
Sisuline töö (juhtkond, arendus, analüüs)	40	43,8	73,9	67,4	85,1	65	95,2
Tehniline töö dokumentatsiooniga		18,8	30,4	18,6	23,4	40	28,6
Erialane töö, huvist lähtuv	70	6,3	21,7	20,9	19,1		28,6
Projektid, noorsooorganisatsioonid	30	25	56,5	41,9	44,7	70	57,1
Koolielu puudutavad küsimused	20	93,8	56,5	44,2	44,7	55	71,4
N	10	16	23	43	47	20	21

Huvijuhtide poolt välja toodud tegevused ei eristunud selle alusel, kas huvijuht omas huvitöö alast, pedagoogilist või muud kõrgharidust.

2.7. Reaalne töökoormus

Uuringus osalenud huvijuhtide keskmine reaalne töökoormus päevas on 7 tundi, keskmine töötasu aga 3723 krooni kuus. Arvestades töötunde ja kuupalka, saadi keskmiseks bruto tunnihinnaks 27 krooni. Kõige rohkem töötas huvijuhte täiskohaga (Tabel 5). Ligi viiendik poole või veerandkohaga.

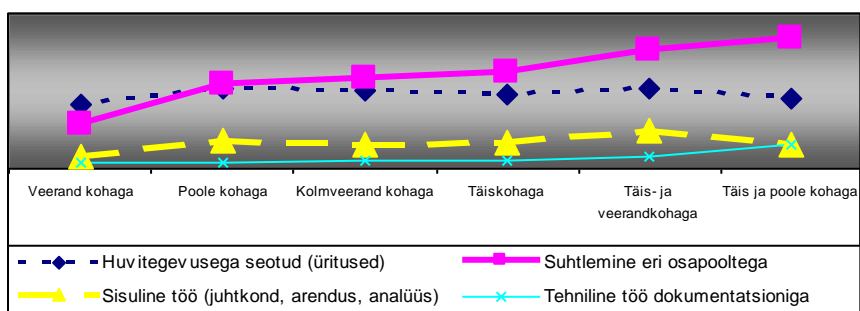
Tabel 5 Huvijuhtide reaalne koormus

	Sagedus	%
Veerand kohaga	6	2,7
Poole kohaga	40	17,8
Kolmveerand kohaga	24	10,7
Täiskohaga	91	40,4
Täis- + veerandkohaga	32	14,2
Täis + poole kohaga	5	2,2
Vastanud	198	88

Huvijuhid, kes olid suurematest koolidest, pidasid ka oma töökoormust suuremaks kui huvijuhid koolidest alla 200 õpilase. Kõige suuremat töömahtu omasid huvijuhid koolidest, kus õpilaste arv oli üle 600. Seal peeti reaalseks töökoormuseks päevas üle 11 tunni nädalas (eelduse, et tööl oldi 5 päeva nädalas).

Suurema töökoormusega huvijuhid mainisid oma töös ka sagedamini suhtlemisega seonduvaid tegevusi. Muude peamiste tegevuste osas erinevusi ei erinenud (Joonis 5). Lisaks muule, mainisid aga üle täiskoormuse töötavad huvijuhid tegevusi, mis olid seotud koolitraditsioonide, maakondlike ürituste korraldamise ja koolitamisega.

Joonis 5 Huvijuhtide tegevused töökoormuse alusel

2.8 Tegevus huvialaringides

Huvijuhtidel paluti nimetada erinevaid huvialaringe, mis koolis tegutsesid, ning missuguseid nad ise juhendasid. Vastuste põhjal selgus ka kui suur hulk õpilasi koolis orienteeruvalt nende tegevusega hõlmatud olid. Kokku mainiti 115 erinevat ringide nimetust (vt Lisa tunnus 14), mis enamjaolt jagunesid:

- 1) spordiringideks (97,8% koolidest)
- 2) lauluringideks (97,8%)
- 3) kunsti, käsitöö, tehnikaringideks (97,8%)
- 4) tantsuringideks (97,8%)
- 5) realainete aineringideks (90,2%)
- 6) eneseväljendusringideks (82,2%)
- 7) humanitaaraineringideks (47,6%)
- 8) keeleringideks (44,9%)
- 9) instrumentaalariringideks (32,9%)
- 10) loodusringideks (31,1%)
- 11) erinevate hobide ringideks (30,7%)
- 12) (noorsoo)klubilisteks ringideks (11,6%)

Ringide hulk koolides oli keskmiselt 13 ning neisse kuulus kokku ligikaudu (osad huvijuhid märkisid kas ainult õpilaste arvu või osakaalu kogu õpilaskonnast) kokku 51737 õpilast (189 kooli kohta). Ringitöö tegevusega seotud õpilaste osakaal oli keskmiselt 46 % kooli kohta).

Analüüsist ei selgunud, et suurematel koolidel oleks oluliselt rohkem ringe. Ringide arvu koolis viis kõrgele näiteks mitme erineva lauluringi või spordiringi olemasolu. Selge on aga see, et suuremates koolides oli erinevate ringide hulk õpilase kohta proportsionaalselt väiksem. Kui võrrelda õpilaste osakaalu ringides ning koolide suurusi, siis kõige suurem õpilaste osakaal ringides oli just kuni 200 õpilasega koolides, mille keskmine arv moodustas üle 50% õpilastest (Tabel 6). Siin mõjutas ringides osalemist ka kooli asukoht. Suurematest asulatest väljaspool, osalevad õpilased aktiivsemalt ringide töös, kuna muid alternatiive ei pruugi leiduda.

Tabel 6 Ringides osalejad kooli suuruse lõikes

Õpilaste arv	Ringidesse kuulumise	
	keskmine	Summa
100-200	113	5440
200-400	219	8779
800-1000	440	12757
1000-1400	574	12053
600-800	340	6794
400-600	267	5070
Alla 100	72	794
1400-1800	50	50
üle 1800	,	,
Kokku	274	51737

Ise juhendasid 60% uuringus osalenud huvijuhti ringide tööd. Kõige levinumalt juhendati näiteringe (20 % huvijuhtidest) ning erinevaid koore (15%). Samuti oli levinud huvijuhtide hulgas klubiline töö (11% huvijuhtidest) ning erineva tantsu ja liikumisega seotud ringid. Kokku mainisid 60% vastanutest, et nad ise juhendavad ka ringe.

Alla 100 õpilasega koolides, juhendasid 12 13-st huvijuhist ka ise huviringe. Kuni 800 õpilasega koolidel jäi see osakaal üle 60%, Suuremate kui 800 õpilastega koolide puhul mainisid alla poole huvijuhtidest, et juhendavad ise ringe. Antud seos nähtus ka maakondade taustal, kus ringijuhtidena olid esindatud just väiksemate koolide huvijuhid. Samas linnade koolide puhul (Tallinna, Tartu, Kohtla-Järve, Narva) ei juhendanud huvijuhid neid ise.

2.9. Aruandlus

Veidi alla pooltel vastanud huvijuhtidel pole paika pandud kindlat tööalast aruandlust, seda tehakse vastavalt vajadusele. Veidi üle veerandi uuringus osalenutest annavad aru vaid kord õppeaasta jooksul. Siiski on ka neid, kes mainisid, et annavad tööalaselt aru kord nädalas. 19% Annavad aru kord õppeveerandis. 1 huvijuht mainis, et ta pole kohustatud aru andma.

Kui huvijuht peab vastutama nii erinevate tasandite ees, siis on tema tegevus ka avatum ning kooli tööjaotus kõigile selgem. Seega on oluline, kas huvijuht annab aru vaid direktsoonile, või on sinna kaasatud ka muud koolitasandid.

Mida suurem on koolides õpilaste arv, seda rohkematele eri tasanditele ollakse kohustatud ka aru andma oma tööst. Olgu sees siis õppenõukogu, hoolekogu, õpilasomavalitsus või linna kultuurikomisjon. Tööalaselt vastutatakse peamiselt direktsiooni es (68% vastanutest). Üle kolmandiku aga annab aru ka õppenõukogule ja ligi 10 % hoolekogule ja lastevanematele. Viimastele antakse aru lisaks direktsioonile ja õppenõukogule. 5 huvijuhti mainis, et nad on kohustatud tegevusest aru andma ka linna kultuurikomisjonile ja 3 õpilasomavalitsusele.

3. Koostöö teiste institutsioonide, koolidega

3.1. Koostöö kooliväliste organisatsioonidega

126 (56% vastanutest) koolis mainiti noorsooorganisatsioone (vt. Lisa tunnus 38). Kõige levinumaid juhendati tihtipeale ka ise. Kõige suuremal hulgal koolides esindatud organisatsioonid olid Noorkotkad (55 koolis) ja Kodutütred (48 koolis), Punane Rist (24 koolis) ja ELO (20 koolis). Lisaks ülalmainituile, juhendasid huvijuhid ise ka veel T.O.R.E , 4H, Skaute ja Kulter Eesti organisatsioone. Koolides eksisteerisid ka iseseisvad klubilised ühendused (Suitsuprii kool ja Kevadlill), mida ei saa rangelt viia koostöö alla teiste institutsioonidega. Sel juhul oli raskem määratleda, kas tegemist oli huvialarühmitustega e. ringiga või eraldi organisatsiooniga.

Koostöö teiste koolidega on oma sisult suhteline. Oli huvijuhte, kes mainisid, et suheldakse kõikide piirkonna koolidega (7), kuid ei toodud välja kedagi konkreetset.

Sõprussidemeid vene-keelsete koolidega oli 53 vastanutest ning teiste õppekeelega koolidega 95 vastanutest (45%). Mitmete huvijuhtide polt mainiti ära Jõgeva Gümnaasium, Lasnamäe Üldgümnaasium ja Sõle Gümnaasium (4 juhul). Kokku mainiti 247 kooli nimetust.

178 kooli omasid sõprussidemeid koolidega väljaspool Eestist, peamiselt Soomest ja Saksamaalt.

3.2. Õpilasmavalitsus koolis

Huvijuhi tegevusele koolis aitab kaasa paljuski see, kuidas on arenenud õpilaskiiv tegevus koolis. Efektiiivse koostöö puhul sai huvijuht näiteks osa ülesandeid delegeerida õpilasmavalitsustele (õpilastega seonduvad probleemid, koolikord). 91% (204) vastanutest oligi moodustatud kas õpilaskiiv või ÖÖV eraldi, 4 kooli puhul oli see moodustamisel. Enamusel moodustatud ÖÖV-oli olemas ka kinnitatud põhimäärus (164)

Õpilaskiivi tegevus koolis oli lisaks kooliväliste ürituste korraldamisele (147 koolis) ja õpilase korraldamisele üldisemalt ka seotud kooli otsustusprotsessidega. 55 huvijuhti mainis, et õpilased osalevad esinduse kaudu kas õppenõukogu, hoolekogu või metoodilise nõukogu töös, samuti osalevad kooli sisekorraeskirjade koostamisel või vastutavad sisekorra eest üldisemalt (27), õppekava ja aastaplaani koostamisse on kaasatud kolme kooli õpilaskiivid. Samuti peab õpilaskiiv lahendama mitmeid õpilastega seotud probleeme (14 koolis), mis on seotud ka õppeedukusega (8), preventiiivse tegevusega (2). Kooli õpilaskiiv tegeleb samaaegselt ka koolis info levitamisega (17) ning nii sise- kui välissuhete kujundamisega (14).

Vaid 41 huvijuhti mainis, et õpilaskiivil pole koostöösidemeid ei teiste koolide, ega noorsoo-organisatsioonidega.

Ühe kooli puhul osaleb õpilaskiiv ka noorsootöö korraldamisel ka linnatasandil, samuti teevad ühe kooli puhul õpilased ettepanekuid ka kooliressursside jagamise kohta direktsioonile.

Kuigi see polnud levinud, mainiti ka uuringute läbiviimist ja anketeerimist, üldist koolitraditsioonide hoidmist ja kooliprestiiži suurendamist, õpilastele suunatud erinevaid projekte (alustades heategevuslikest üritustest ja lõpetades koolituste korraldamisega).

Huvijuht oli enamasti õpilaskiivi tegevuse koordineerija (hoidis neil silma peal). 130 huvijuhti mainis, et on kutsitud igale esinduse istungile, samas 21 mainis, et võtavad osa vajaduse korra ning 9 mainis tihedat koostööd. Viimast väidet võibki pidada kõige tugevamaks koostöövormiks huvijuhi ja õpilaskiivi vahel. 22 huvijuhti aga mainis, et esinduse istungid on formaalsed ning 11, et osalemine neil kohtumistel on juhuslik. Vaid 1 huvijuht mainis, et ükski etteantud variantidest ei toimi, mis tähendas, et koostöö õpilaskiiviga on sama kui olematu. 2 huvijuhti mainis, et on olemas selged kokkulepped e. osapoolte tegevus on selgelt paika pandud. Keskmiselt hinnati õpilaskiivi tegevust koolis positiivseks.

3.3 Huvialasese töö eelarve ja finantsallikad väljastpoolt kooli.

154 huvijuhti mainis, et kooli eelarves on eraldi kinnitatud ka summad huvialase tegevuse korraldamiseks, 51 puhul seda aga poldud eraldi välja toodud. Kui enamasti tegid ka huvijuhid eelarvelistele kulutustele ettepanekuid, siis 36 kooli puhul mainiti, et seda teeb üksnes direksioon. Ka siin märkisid huvijuhid teisi tasandeid koolis, kellega koostöös ettepanekuid tehakse (ÕOV, ringijuhid, hoolekogu, õpetajad, ka kohalik omavalitsus).

Kui oma tegevustena mainiti ära ka projektide kirjutamist, siis 128 huvijuhti mainis seda ka teinud olevat ning 84 mitte. Samas 136 huvijuhti mainis, et raha on saadud ka erinevatelt institutsioonidelt. Küsimusele “ Millistele fondidele olete teotuse taotlemiseks projekte lähetanud” vastasid kokku 136 huvijuhti. Vaadeldes välja toodud finantsallikaid, võib antud küsimust laiendada muudeks finantsallikateks. Muude allikate all toodi eraldi välja maavalitsuse, linna- ja vallatasandid, mis tähendab, et projekte kirjutatakse eraldi ka riiklikele institutsioonidele, kuigi kooli tervikrahastamine käib teisest eelarvest. Suuremateks toetajateks olid lisaks Kultuurkapitalile (83), Hasartmängu Nõukogule (45), Integratsiooni Sihtasutusele (21), Avatud Eesti Fondile (20) ja Kriminaalpreventsiooni programmile (17), Hansapangale (13) veel eraldi välja toodud Tiigrihüppe Sihtasutus (9) ja Keskkonnainvesteeringute Keskus (7). Kohaliku omavalitsuse toetusi mainiti kokku 48 korda.

Koolide arv, kes toetust said, on alates 1996 aastast kasvanud 22-lt 87-le 2002.aastal. Samas kui vaadata aastati ühele koolile keskmiselt minevaid summasid, siis kõige kõrgem oli see 1996. (38. tuh. kooli kohta) aastal ning saavutas oma madalpunkti 1999.a. (11 tuh. kooli kohta) ning on 2002. aastal jälle tõusnud 34 tuh. kroonini kooli kohta. Siiski on tõus olnud suurem, kuna ka koolide arv, kes toetusi saanud on, on oluliselt kasvanud. 36 kooli puhul mainiti ka pidevate sponsorite olemasolu huvialase tegevuse korraldamisel koolis.

4. Täiendkoolitus

4.1. Koolitustel osalemine

Käesolevas uuringus osalenud huvijuhtidest olid viimase 10 aasta jooksul saanud mingisugusel moel koolitust 182 (81%) huvijuhti. Enamasti peeti koolitusi ka oluliseks. Vaid 1 huvijuhtidest väitis, et ei pea täienduskoolitust vajalikuks.

Huvijuhtidel paluti ära märkida koolitused, kus nad olid osalenud, iga koolituse puhul selle toimumiskoht (asutus), kestvus ning hinnang (vt Lisa 2, Kodeerimisjuhend). Ankeedis polnud fikseeritud koolituste toimumisaeg. Samuti oli hinnang täienduskursustele tihtipeale ära märgitud omaselt viiepallisel skaalal (kuigi ankeedis paluti märkida kümne pallisel skaalal). Seega saab antud andmete põhjal ülevaate üldisest koolitusmahust ja koolitusteedest, samuti sellest, missugustes institutsioonides koolitusi enamjaolt saadakse.

Erinevaid täiendkoolituskursusi toodi välja 172 (76%) huvijuhi poolt (Tabel 7). Laiemate teemavaldkondade kaupa jagunesid viimased peamiselt psühholoogiaalaste (63,6%) (Siia alla kulub kasvatuspsühholoogia, erinevad eneseabi koolitused ja noorsooabi koolitused), huvijuhi täiendõppe (41%) ning pedagoogikaga seotud koolituste (ka ainekoolitused) (31%) vahel.

Tabel 7 Huvijuhtide koolitus teemade kaupa

Huvijuhtide koolitus teemade kaupa	Sagedus	Veeru %
Psühholoogialane koolitus (kasvatuspsühholoogia, noorsooabi, rasked lapsed)	143	63,6
Huvijuhi täiendkoolitus, huvitöö	92	40,9
Pedagoogiline täiendkoolitus (eripedagoogika, metoodikad, õppekava)	69	30,7
Muu	61	27,1
Arvutiõpetus	55	24,4
Huvijuhi roll, õigused, seadusandlus, poliitika	55	24,4
Tants, muusika, lavastus	47	20,9
Juhtimine, planeerimine, suhtekorraldus	39	17,3
Üritustega seonduv, tähtpäevad, etikett	32	14,2
Projekтикoolitus	32	14,2
ÕOV, mentorite koolitus, noorte kaasamine	28	12,4
Ennetustegevus (koolikiusamine, narko)	26	11,6
Keeleõpe	14	6,2
Kultuur, kirjandus ja ajalugu	10	4,4
Kutsesuunitlus	9	4,0
Euroopa Liit	8	3,6
Klubiline tegevus (TORE; Noorkotkad jne)	8	3,6
Kriisikoolitus, esmaabi, enesekaitse	5	2,2
Laagrijuhtide koolitus	5	2,2
Suhtlemine lastevanematega, klassijuhatajatega, koostöö	3	1,3
Koolileht, raadio	2	0,9
Aruandlus, dokumentatsioon	1	0,4
Puuetega noores	1	0,4
Koolitus	1	0,4

Kolm suuremat teemavaldkonda - psühholoogiaalased, noorsootöö- ja pedagoogikaalased koolitused - sisaldasid aga omakorda kõige erinevamaid koolituskursuseid (vt Lisa 3 Koolitus).

Psühholoogia valdkonna koolitused hõlmasid endast näiteks huvijuhtide käitumissoovitusi, kui ka näiteks laste arengut ja probleemseid lapsi puudutavaid koolitusi. Psühholoogialaste koolituste alla grupeeriti samuti erinevad eneseabi-alased koolitused (esinemine, enesekehtestamine, läbirääkimised laste vanematega, konfliktide lahendamine jne).

Vaadeldes huvijuhtide omandatud erialade ning koolituste suhet, nähtus et psühholoogialast koolitus on saanud kõige rohkem huvijuhi erialaga vastanud (70%). Samaväärselt märkisid 70% uuringus osalenud pedagoogilise haridusega huvijuhid täiendkoolitusi antud valdkonnas. Humanitaarharidusega ja muu kõrgharidusega huvijuhid toid rohkem protsentuaalselt välja koolitusi pedagoogika vallast. Antud gruppides vastavalt 57% ja 54% neist, kes olid saanud koolitust.

Noorsootöö alase haridusega koolitustel osalenud huvijuhtide hulgast üle kolmandiku olid end täiendanud tantsu, muusika ja või lavastamise vallas. Kui juhtimisplaneerimisealaseid koolitusi olid saanud rohkem pedagoogilise haridusega huvijuhid, siis ürituste korraldamisega ning tähtpäevadega seotud koolitusi aga noorsoolase haridusega huvijuhid. Mõlema valdkonna koolitusi polnud üldse saanud aga muu kõrgharidusega huvijuhid.

4.2. Koolitusmaht

(Hinnang õppekavadele eri koolides)

Huvijuhtide ühe koolituse keskmiseks mahuks tundides 8 tundi. Koolitustundide maht aga varieerus 8 tunnist (ühapäevane koolitus) kuni 1600 tunnini (40AP ülikooli juures). Näiteks ühe eriala omandamine ülikooli juures, mille punkti mahuks oli 3AP, tegi kogu koolitus mahuks juba $3 \cdot 40 = 120$ tundi. Seega tuleb analüüsis eristada koolitused, mis hõlmasid puhtalt loengute kuulamist (koolitused päevades) ja koolitused, mis olid arvestatud ainetundides). Kõige sagedamini mainiti siiski ühepäevaseid koolitusi (61% huvijuhtidest) (Tabel 8), kahepäevaseid koolitusi 33% huvijuhtidest. Samas 160 tunniseid koolituskursuseid olid omandanud 84 huvijuhti (37 % uuringus osalenutest), 40 tunniseid 35%.

Tabel 8 Sagedamini mainitud koolituste maht tundides

Koolituste maht tundides	Sagedus	%
8	137	60,9
160	84	37,3
40	79	35,1
16	74	32,9
24	37	16,4
20	20	8,89
80	20	8,89
6	17	7,56
4	14	6,22
10	12	5,33
30	12	5,33
48	12	5,33

Kui kuni kahepäevastest koolitustest moodustasid just psühholoogiaalased koolitused kõige suurema hulga, siis huvijuhtide täiendkoolituste hulgas olid ka kõige mahukamad koolitused. Antud valdkonnas märgiti ära 39 korral üle 160 tunniseid koolitusi, mis moodustasid 8% psühholoogiaalastest koolitustest kokku. Teemade kaupa oli aga suurim keskmine tundide maht ühe koolituse kohta keeleõppe puhul, kus oli kokku 4 1600 tunnist keeleõpet. Huvijuhi täiendkoolituse keskmiseks tunnimahuks saadi 73 tundi (Tabel 9).

Tabel 9 Koolituste maht teemade alusel

Koolitusteema	Maht %						Keskmine maht tundides
	kuni 16 h	17-38	40-80	96-160	üle 164 h	% Kokku	
Huvijuhi täiendkoolitus, huvitöö	41	16	22	13	8	100	73
pedagoogiline täiendkoolitus (eriped., meetod., õppekava)	39	16	25	14	6	100	65
Juhtimine, planeerimine, suhtekorraldus	51	10	20	14	5	100	57
Psühholoogialane koolitus (kasvatuspüh., abi, rasked laps.)	46	20	19	11	4	100	56
Ennetustegevus (koolikiusamine, narko)	49	19	22	6	4	100	48

Arvutiõpetus	44	17	26	10	3	100	49
Kutsesuunitlus	61	17	17	4	1	100	28
Huvijuhi roll, õigused, seadusandlus, poliitika	52	15	20	9	3	100	43
Üritustega seonduv, tähtpäevad, etikett	45	16	25	12	2	100	47
Tants, muusika, lavastus	40	24	21	12	4	100	56
Kriisikoolitus, esmaabi, enesekaitse	53	15	25	5	3	100	33
ÖOV, mentorlus, noorte kaasamine	37	17	31	13	2	100	54
Aruandlus, dokumentatsioon	56	11	33	0	0	100	24
Muu	42	17	25	12	4	100	56
Suhtlemine lastevanematega, klassijuhatajatega, koostöö	58	15	23	4	0	100	30
Projektikoolitus	50	14	25	9	3	100	40
Kultuur, kirjandus ja ajalugu	40	30	21	7	3	100	61
Keeleõpe	28	25	21	20	6	100	110
Euroopa Liit	44	23	23	7	2	100	56
Puuetega noores	42	8	42	0	8	100	40
Klubiine tegevus (TORE; Noorkotkad jne)	47	19	21	13	0	100	38
Laagrijuhtide kolitus	38	23	20	15	5	100	61
Koolileht, raadio	64	14	21	0	0	100	21
Koolitus	0	100	0	0	0	100	32
Kokku	44	18	22	11	4	100	8

4.3. Koolituse tasuvus laiemas mõttes/ Koolitusvajadus

79% (178) huvijuhtidest arvasid, et täienduskoolitustel õpetatu täidab oma eesmärgi. Kolmepäevaseid teemakoolitusi peeti 72% (162) huvijuhtide poolt igati vajalikuks. Lisakommentaaridena märgiti: “seda eeldusel, et on hästi planeeritud ja heade lektoritega ning asjalik” (8). Samas mainisid 18% (40) uuringus osalenutest, et ajanappuse tõttu võivad taolised koolitused jääda pinnapealseteks ning nende kasulikkus sõltub ka käsitletavast temast (8).

Koolitusvajadusena hindasid huvijuhid kõige kõrgemalt just töö planeerimisega seonduvat täiendõpet (ka huvialase tegevuse osas) (Tabel 10). Samuti peeti vajalikuks teadmiste täiendamist õpilasomavalitsuse korraldusest koolis ning projektide koostamisest. Ka praktiliste oskuste vallas peeti oluliseks just protsess juhtimist üldisemalt (Tabel 11) ning tööd projektidega ja õpilasomavalitsusega.

Tabel 10 Täiendusõppe valdkonnad järjestatud

Täiendusõppe valdkonnad vajalikkuse järjekorras	jrk.	n
Töö planeerimine ja juhtimine	2,9	187
Koolivälise tegevuse planeerimine ja korraldus	3,3	184
Õpilasomavalitsuse korraldus koolis	3,9	182
Projektide koostamine ja juhtimine	4	191
Õpilasürituste korraldamine	4,2	185
Kooli esindamine õppekavavälistes projektides	4,8	177
Noorsooalane seadusandlus	5,9	175
"Koolikiusamise" ennetamisega seonduvad projektid	6,4	159
Psühholoogia, sotsioloogia	7	29

Tabel 11 Praktiliste oskuste valdkonnad järjestatud

<i>Praktiliste oskuste valdkonnad vajalikkuse järjekorras</i>	jrk	n
Protsessi juhtimine	2	199
Projekti kirjutamine	2,5	192
Õpilasomavalitsuste esindustega koostöö korraldamine	2,7	191
Interneti võimaluste kasutamine huvialase töö korraldamisel	3,4	189
Kaasaegsete noorte eluga kursis olemine	3,7	15
Suve- või talvelaagrite läbiviimine	3,9	186

Kui huvijuhtidel paluti ise välja tuua valdkonnad, milles nad vajasisid täiendõpet, siis mainiti (n=122) kõige sagedamini just projekti kirjutamisega ja juhtimisega seonduvaid koolitusi (42), siia juurde käivad veel finantseerimise ja rahastamisega seonduvad teadmised (6). Huvijuhid vajavad samuti täiendavat teavet noorsoolase seadusandluse kohta (huvijuhi roll ja õigused koolis, noorte õigused). Seda mainis vajalike koolitustena 18 huvijuhti. Samuti peeti vajalikuks koolitusi õpilasomavalitsuse korralduse kohta, ning koostöö kohta teiste noorsooorganisatsioonide, ka klassijuhatajatega (28). Levinumad koolitusvajadused käsitlesid ka töö üldist planeerimist ja juhtimist (25), aruandlust ning dokumentatsiooni (4), ürituste korraldamist (19). Psühholoogialaste koolituste vajadust märkis ära 19 huvijuhti. Siia alla käisid ka Erinev suhtlemine, meeskonnatöö, töö raskete lastega. Viis huvijuhti mainisid koolitusvajadusena ennetustegevuse (koolikiusamine ja narkopreventsiooni) ning 4 pedagoogilist erialakoolitust. 6 huvijuhti soovis lisakoolitust laagrite korraldamise teemal, sooviti saada koolitusi (informatsiooni) koolitusvõimaluste kohta.

4.4. Koolituse korraldus

Koolituste konkreetne korraldus, aeg ja toimumiskoht ning sagedus sõltub huvijuhtide koormusest ja ka aastaasjast. Veidi alla veerandi huvijuhtidest soovisid koolitustes osaleda vaid koolivaheaegadel, samale suurusjärk vastanud huvijuhte ei näinud koolituste korraldamistes ajalisi piiranguid. Vaid üks huvijuht väitis, et sellist aega pole, mis talle sobiks koolitusteks.

Aasta jooksul sobisid huvijuhtidele koolituste pidamiseks enamjaolt talve või kevadkuud (jaanuar, veebruar, märts, aprill) siis koolivaheajal august. Veidi alla poolte vastanud huvijuhtidest pidasid sobivaks lühikoolituse pikkuseks 1 päev nädalas, üle kolmandikus 2 päeva nädalas. Üle viiendikule huvijuhtidest sobis ka kolm päeva nädalas. 10 huvijuhti eelistasid tervet nädalat (sh ka neli päeva nädalas). Pikemaajaliste koolituste puhul eelistati enim kolmepäevaseid tsükleid iga kuu (148/66%) või siis viiepäevaseid koolitustsükleid (15%). Pikematel koolitustel soovisid nädalavahetustel või koolivaheaegadel või tööst vabal ajal osaleda 12 huvijuhti.

28 Huvijuhti soovisid koolituste läbiviimiskeeleks mingit muud, kui eesti keelt. Muuks keeleks mainiti enamasti vene keelt (29), kuid ka paralleelselt inglise (5) ja soome keelt (3).